

Ne, lažnik pa res nočem biti.

7. Razne vrste laži.

Ako hočemo uspešno napasti in premagati sovražnika, ga moramo dobro poznati, zasledovati način njegovega vojskovanja, njegove zvijače itd. Napovedali smo porazni boj naši dušni sovražnici — nadležni laži; poglejmo torej natančneje, kakšno vojsko ima.

Vsa vojska kraljice-laži, ki nas raznovrstno napada, je razdeljena v dva tabora; enemu zapoveduje laž z besedo, drugemu laž v dejanju, ki se zove tudi hlimba ali hinavščina. Z besedo laže, kdor drugače govori, nego misli; v dejanju pa laže, kdor drugače dela, kakor pa misli ali govori. Večidel delujeta ta dva oddelka vsak sam za-se, včasih pa napadata tudi skupno, pa tudi sicer se bistveno ne ločita drug od drugega, ker lažniva sta močno oba enako. Zato se tukaj ne bomo dalje ozirali na ta razloček, marveč si rajše oglejmo razne laži po stopinji zlobnosti in hudobije

Po načinu in vzroku, — kako in zakaj se lažejo lažniki, bi se dalo nekako tako-le razdeliti. Lažejo se: 1. za šalo ali kratek čas; 2. da bi bližnjiku pomagali ali koristili — laž na uslugo; 3. da bi se sami izmuzali iz kake zadrege — laž v sili; 4. da bi škodovali drugim — laž v škodo; škodovali zlasti na dvojno stran: *a)* z goljufijo in *b)* z obrekovanjem; 5. pred sodnijo s krivo prisego; 6. v cerkvi z božjeropno spovedjo.

1. Tudi v šali ali za kratek čas se ne smemo lagati. Brez greha bi bila taka šala le takrat, če se res tako pové, da jo takoj spoznajo za šalo, ker takrat bi tako šaljivo govorjenje ne bilo — laž. Če pa tak pošten šaljivec opazi, da se mu verjame, naj takoj razdere dozdevno laž s tem, da izjavi: „Saj ni res, bilo je le za šalo.“

Da ni pametno šaliti se tudi s takimi rečmi, ki so laži močno podobne, čeravno še niso prava laž, razvidimo iz te-le dogodbe:

Sv. Tomaža so nekoč tovariši dražili rekoč: „Poglej, poglej, kako velik vol leti po zraku!“ Tomaž se radovedno ozrè in vpraša: „Kje, kje?“ Tovariši se zabavljivo posmehujejo, češ, da vol pač ne more letati. A svetnik jih zavrne rekoč: „Poprej bi mogel verjeti, da leta vol po zraku, kakor da se kristijan laže!“

2. Tudi iz ljubezni do bližnjika, da bi mu pomagali v katerikoli zadregi, se ne smemo lagati, zakaj nikdar ni dovoljeno rabiti slabih in prepovedanih pomočkov v dosego dobrih del. Kdor hoče svojemu bratu koristiti z lažjo, je podoben onemu čudaku, ki je kradel usnje, da bi črevlje napravljaj bosim siromakom.

3. Posebno težko se je izogibati laži, kadar je človek sam v kaki hudi zadregi, saj vemó, kako je to premagalo celó prvaka apostolov in mu provzročilo premnogo vročih solz. Zelo lep in posnemanja vreden je ta-le dogodek, ki bodi vsem priporočen v vestno posnemanje.

Devetletni deček je naredil nekaj napačnega in se je radi tega tako zelo bal svojega očeta, da se je milo jokal. Poslom se je zelo smilil dobri deček in ko so izvedeli, zakaj se tako zelo joka, so mu svetovali, naj si z lažjo pomaga iz zadrege. Deček pa noče o tem nič slišati, marveč odločno zatrjuje: „Boljše je, če sem tepen, kakor da bi se lagal. Naj naredijo oče z menoj, kar hočejo, lagal se pa ne bom nikdar več, in ko bi me oče tudi ubili. Zakaj — tako je še pristavil dobri otrok — kako bi se upal stopiti še kdaj pred Mater božjo in jo še kaj prositi, ko bi se lagal.“

4. Lažnike, kateri z lažjo in zvijačo oškodujejo druge in sebe okoriščajo, imenujemo goljufe ali tudi sleparje. Slepar se zato imenuje goljuf, ker s svojo kačjo zvijačo tako premoti preprostega človeka, da revež vse drugače vidi, kakor pa je res, da nič več ne spozna prave cene blaga, katero kupuje, res, kakor bi bil slep. Zato ima beseda ‚goljufati‘ isti pomen, kakor ‚preslepiti‘.

Pa ker laž, ki se zove goljufija, prestopi iz osme v sedmo zapoved, in se laž, ki si je pridobila ime obrekovanje, premakne za stopinjo naprej, čeravno ostane še greh zoper osmo zapoved, ne bom o teh dveh hu-

dobijah tukaj več pisal; samo to še pristavim, da je taka laž vselej smrtni greh, s katero se izdatno škoduje bližnjiku, bodisi na dobrem imenu ali premoženju, in da mora tudi popraviti storjeno škodo, ako hoče obrekovalec ali goljuf dobiti odpuščanje pri Bogu.

5. O krivi prisegi si za sedaj le toliko zapomnite, da je to grozovito velik greh, ker lažnik, ki po krivem prisega, celo Boga samega zlorabi ter zaničuje njegovo neskončno resničnost in svetost.

6. Kdor pa se laže celo pri spovedi, ima še večji greh, kakor če bi po krivem prisegal, saj kar grešnik pripoveduje, je še bolj svečanostno, kakor da bi pripovedoval pod prisego, ker takoj v pričetku na pričo pokliče Boga, Mater božjo in vse svetnike. (O tem strašnem grehu beri natančneje svarilo v knjižici „Dobra spoved“ str. 40 id.)

Ali boš morda po vsem tem, ko bereš o laži tako strašne reči, res še misli, da je laž le kaj malega?

Pesnik.

Sedí, sedí tam majhen mož,
Mu jopič je iz dragih kož;
Kdo neki bil bi ta možák?
Gotovo bogatin — velják!
Sedí, sedí tam dan in noč —
In piše, briše na vso moč;
Kaj neki dela, Bog le zna,
Ker nič od sebe vam ne dá!
Bajè, da piše „pesmice“,
Ki krasne so in mične vse.
Da nikdo takih pisal ni —
Tako o njih se govori . . .
O ta pač „pesnik“ velik bo,
Ker že sedaj sloví takó —
Kako mu neki je ime,
Da ga spoznajo vsi ljudjé?
Ki vrlo vrlo pesni — kuje,
On Janezek se imenuje.

A. P.

